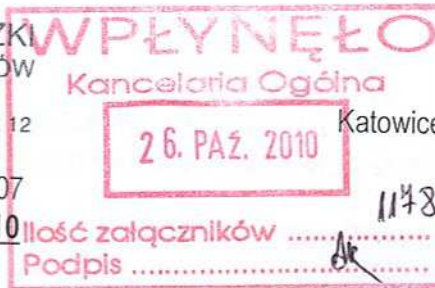

ŚLĄSKI WOJEWÓDZKI
KONSERWATOR ZABYTKÓW
w Katowicach
40-015 Katowice, ul. Francuska 12

Katowice, dnia 15 października 2010 roku

K-RD-KL/4160/3091/151/07
Numer rejestru A/316/10

114833/10

WYDZIAŁ URZĘDNIKI I ARCHITEKTURY
Data wpływu 2. 11. 2010
L.dz. 4332/10
Opracowują
Termin

D E C Y Z J A

W SPRAWIE WPISANIA OBIEKTU DO REJESTRU ZABYTKÓW „A”

Na podstawie art. 6 ust. 1 pkt. 1 lit. e, art. 7 pkt. 1, art. 8, art. 9 ust. 1, art. 89 pkt. 2, art. 91 ust. 4 pkt. 3 ustawy z dnia 23 lipca 2003 r. o ochronie zabytków i opiece nad zabytkami (Dz. U. Nr 162, poz. 1568, z późn. zm. – Dz. U. z 2004 r. Nr 96, poz. 959 i Nr 238, poz. 2390, Dz. U. z 2006 r. Nr 50, poz. 362 i Nr 126, poz. 875, Dz. U. z 2009 r. Nr 31, poz. 206 i Nr 97, poz. 804 oraz Dz. U. z 2010 r. Nr 75, poz. 474) oraz art. 104 § 1 Kpa w wyniku postępowania administracyjnego przeprowadzonego Kompanii Węglowej S.A. – Oddziału Kopalni Węgla Kamiennego „Bielszowice” w Rudzie Śląskiej

ŚLĄSKI WOJEWÓDZKI KONSERWATOR ZABYTKÓW ORZEKA

WPISAĆ DO REJESTRU ZABYTKÓW NIERUCHOMYCH WOJEWÓDZTWA ŚLĄSKIEGO POD NUMEREM A/316/10 NASTĘPUJĄCY OBIEKT:

BUDYNEK SALI ZBORNEJ, DAWNEJ ŁAŹNI I SZATNI ŁAŃCUSZKOWEJ PRZY ULICY EDMUNDA KOKOTA 169A W RUDZIE ŚLĄSKIEJ BIELSZOWICACH (GMINA RUDA ŚLĄSKA, POWIAT RUDA ŚLĄSKA), WZNIESIONY W LATACH 1905–1906.

Opis obiektu stanowi załącznik numer 1 do niniejszej decyzji.

Nieruchomość gruntowa stanowi własność Skarbu Państwa, jej wieczystym użytkownikiem jest Kompania Węglowa Spółka Akcyjna w Katowicach z siedzibą w Katowicach przy ulicy Powstańców 30. Budynek sali zbornej, dawnej łaźni i szatni łańcuskowej, zlokalizowany w Rudzie Śląskiej przy ulicy Edmunda Kokota 169a w zespole zabudowań Kompanii Węglowej S.A. Oddział KWK „Bielszowice” w Rudzie Śląskiej przy ulicy Halembskiej 160, jest własnością Kompanii Węglowej SA w Katowicach.

Wpis do rejestru zabytków obejmuje budynek sali zbornej, dawnej łaźni i szatni łańcuskowej wraz z najbliższym otoczeniem, znajdującym się na działce o numerze 1227/113 – granice ochrony zaznaczono na mapce stanowiącej załącznik numer 2 do niniejszej decyzji.

U Z A S A D N I E N I E

W dniu 22 października 2007 roku Śląski Wojewódzki Konserwator Zabytków w Katowicach, na wniosek Kompanii Węglowej S.A. Oddział KWK „Bielszowice” w Rudzie Śląskiej przy ulicy Halembskiej 160, rozpoczął postępowanie administracyjne w sprawie wpisania do rejestru zabytków nieruchomości województwa śląskiego budynku sali zbornej, dawnej łaźni i szatni łańcuskowej przy ulicy Edmunda Kokota 169a, w zespole zabudowań Kompanii Węglowej S.A. Oddział KWK „Bielszowice”, o czym zawiadomił wnioskodawcę oraz Miejskiego Konserwatora Zabytków w Rudzie Śląskiej.

W trakcie prowadzonego postępowania administracyjnego w sprawie wpisania do rejestru zabytków budynku sali zbornej, dawnej łaźni i szatni łańcuskowej zapoznano się z dokumentacją konserwatorską obiektu wykonaną w postaci karty ewidencyjnej zabytków architektury i bu-

Sekretariat Prezydenta
Miasta Ruda Śląska

27. PAŹ. 2010

data
wpływu

L. dz.

Sekretariat Zastępcy Prezydenta
Miasta Ruda Śląska

27. PAŹ. 2010

data
wpływu

L. dz.

downictwa, która została przekazana wraz z wnioskiem. W trakcie postępowania opracowana została karta ewidencyjna, w której znalazły się skrócone informacje o obiekcie, takie jak historia oraz opis.

W dniu 18 grudnia 2007 roku odbyła się wizja lokalna, ze spisaniem protokołu w sprawie wpisania budynku do rejestru zabytków. W trakcie przeprowadzonej wizji ustalony został zakres ochrony budynku, obejmujący kształt jego dawnej bryły, rozwiązania w elewacjach, detal, formę stolarki, materiał pokrycia dachowego oraz w części cechowni więźbę, empore, ceramiczne okładziny ściennie i formę stolarki, a w części korytarza sklepienia, ceramiczną okładzinę ścienną i formę stolarki.

W trakcie wizji została również poruszona kwestia:

- braku opinii górnico-geologicznej rozstrzygającej o sprawach remontów i napraw w konsekwencji występujących szkód górniczych
- braku wydzielenia geodezyjnego obiektu wnioskowanego do wpisania do rejestru zabytków
- braku programu zagospodarowania dla części łaźni budynku.

O stwierdzonych brakach Kompania Węglowa SA Oddział KWK „Bielszowice” została dodatkowo poinformowana pismem Śląskiego Wojewódzkiego Konserwatora w Katowicach nr K-PT-AS 4160/8/07 z dnia 31 grudnia 2007 roku.

W dniu 01 października 2008 roku wpłynęło pismo Kompanii Węglowej SA Oddział KWK „Bielszowice” nr DZR/546/2008, w którym została zawarta informacja o rozpoczętej przez wnioskodawcę procedurze podziału nieruchomości, w celu wydzielenia dla obiektu samodzielnej działki.

W dniu 8 czerwca 2009 roku wpłynęło pismo nr AZ 40451-71/09 z Biura Miejskiego Konserwatora Zabytków Urzędu Miasta Ruda Śląska, z załączonymi rysunkami elewacji budynku sali zbornej, dawnej łaźni i szatni łańcuskowej w zespole zabudowań Kompanii Węglowej S.A. Oddział KWK „Bielszowice” zlokalizowanego w Rudzie Śląskiej przy ulicy Edmunda Kokota 169a. W związku z tym wnioskodawca – Kompania Węglowa SA Oddział KWK „Bielszowice” w Rudzie Śląskiej – został poinformowany pismem Śląskiego Wojewódzkiego Konserwatora Zabytków w Katowicach nr K-PT-AS 4161/4953/08 z dnia 26 czerwca 2009 roku, że sprawa uzupełnienia dokumentacji została uznana za zakończoną, lecz dla dalszego prowadzenia postępowania administracyjnego w sprawie wpisania budynku sali zbornej, dawnej łaźni i szatni łańcuskowej w zespole zabudowań Kompanii Węglowej S.A. Oddział KWK „Bielszowice” w Rudzie Śląskiej przy ulicy Edmunda Kokota 169a, konieczne jest odniesienie się do problemu szkód górniczych, których skutki są widoczne w obiekcie oraz do możliwości utrzymania obecnego sposobu zagospodarowania budynku, a także co do przyszłości jego zachodniego fragmentu, zagospodarowanego doraźnie, z niszczącym dachem. Przy powyższym, brak było w dalszym ciągu wydzielenia geodezyjnego parceli w obrębie obszaru pokrywającego się z fragmentem terenu proponowanym do objęcia granicami prawnej ochrony konserwatorskiej.

W dniu 29 marca 2010 roku wpłynęło pismo Kompanii Węglowej SA Oddział KWK „Bielszowice” nr MP/MPG/35/2010 z informacją na temat przyszłego wykorzystania pomieszczeń w części po łaźni łańcuskowej oraz sali zbornej. Do pisma została również załączona opinia geologiczno-górnicza zawierająca charakterystykę oddziaływania szkód górniczych dla budynku sali zbornej i dawnej łaźni łańcuskowej, a także odpis z księgi wieczystej po wydzieleniu parceli w obrębie powierzchni pokrywającej się z fragmentem terenu, proponowanym do objęcia granicami prawnej ochrony konserwatorskiej. Jednocześnie do pisma nie została załączona mapa ewidencyjna gruntów z parcelą, która została wydzielona. O niniejszym wnioskodawca został poinformowany w piśmie Śląskiego Wojewódzkiego Konserwatora Zabytków w Katowicach nr K-PT-AS 4161/3091/2010 z dnia 9 czerwca 2010 roku.

W dniu 22 czerwca 2010 roku wpłynęło pismo Kompanii Węglowej SA Oddział KWK „Bielszowice” nr MP/MPG/73/10 z załączonym wypisem z rejestru gruntów i wryłem z mapy ewidencyjnej.

Stamp: Śląski Wojewódzki Konserwator Zabytków
Stamp: Katowice
Stamp: 0105 149 5 3
Stamp: 2010.06.22

W dniu 28 lipca 2010 roku spisany został protokół z oględzin budynku sali zbornej, dawnej łaźni i szatni łańcuskowej w zespole zabudowań Kompanii Węglowej S.A. Oddział KWK „Bielszowice” w Rudzie Śląskiej przy ulicy Edmunda Kokota 169a, w którym zawarte zostały wiążące ustalenia w sprawie zakresu ochrony obiektu. Zaproponowane zostało, tak jak w trakcie wizji z dnia 18 grudnia 2007 roku, by zakres ochrony konserwatorskiej obejmował formę dawnej bryły i rozwiązania architektoniczne, detal w elewacjach, formę stolarki analogicznie do pierwotnej, materiał pokrycia dachowego oraz dla części Sali zbornej więźbę dachową, emporę, ceramiczną okładzinę ścienną, formę stolarki, a w części korytarza sklepienia, okładziny ścienne i formę stolarki.

Początki bielszowickiej kopalni sięgają końca XIX wieku. Po jej uruchomieniu na początku XX wieku zakład posiadał pełną infrastrukturę oraz dwa szyby. W latach 1905–1906 zespół został powiększony od frontu o reprezentacyjny budynek przeznaczony dla sali zbornej, łaźni oraz szatni łańcuskowej, a także biur, z dobudowaną częścią lampowni. Obiekt został zaprojektowany przez królewskiego budowniczego Hemmana. Posiadał rzut na planie podkowy i symetryczną bryłę z efektowną środkową wieżą zegarową. W wyniku kolejnych zmian pierwotna bryła budynku została powiększona od zachodu o dalszą część przeznaczoną dla zaplecza socjalnego. Po drugiej wojnie światowej do części zachodniej budynku zostały dostawione kolejne dobudówki przeznaczone dla łaźni dozoru. Mimo rozbudowy budynku, obiekt dobrze ilustruje pierwotną formę architektoniczną, która została zaprojektowana z wielkim smakiem i bardzo starannym doborem rozwiązań. Dzięki temu historyczny budynek jest charakterystycznym i wyróżniającym się elementem zabudowy w zespole kopalni, a jego sylweta utrwaliła się w krajobrazie, z utrzymaniem dobrej ekspozycji widokowej. Obiekt ilustruje architekturę przemysłową z końca XIX wieku, o dużych walorach. Z uwagi na rozwiązania architektoniczne budynek cechowni i dawnej łaźni z szatnią łańcuskową posiada znaczenie w skali miasta i regionu. W ocenie konserwatorskiej budynek stanowi świadectwo minionej epoki. Jego zachowanie leży w interesie społecznym ze względu na posiadaną wartość historyczną i artystyczną.

Wskazane we wstępie niniejszej decyzji administracyjnej art. 6 ust. 1 pkt. 1 lit. e ustawy z dnia 23 lipca 2003 r. o ochronie zabytków i opiece nad zabytkami (Dz. U. Nr 162, poz. 1568, z późn. zm. – Dz. U. z 2004 r. Nr 96, poz. 959 i Nr 238, poz. 2390, Dz. U. z 2006 r. Nr 50, poz. 362 i Nr 126, poz. 875, Dz. U. z 2009 r. Nr 31, poz. 206 i Nr 97, poz. 804 oraz Dz. U. z 2010 r. Nr 75, poz. 474) o brzmieniu następującym: „*Ochronie i opiece podlegają bez względu na stan zachowania zabytki nieruchome będące, w szczególności: obiektami techniki, a zwłaszcza kopalniami, hutami, elektrowniami i innymi zakładami przemysłowymi*”, jak również art. 3 pkt. 1 definiujący pojęcie zabytku: „*Użyte w ustawie określenia oznaczają: zabytek – nieruchomość lub rzecz ruchomą, ich części lub zespoły, będące dziełem człowieka lub związane z jego działalnością i stanowiące świadectwo minionej epoki bądź zdarzenia, których zachowanie leży w interesie społecznym ze względu na posiadaną wartość historyczną, artystyczną lub naukową*” – są to główne przepisy o charakterze materialnoprawnym, dające podstawy do objęcia przedmiotowego zespołu ochroną prawną. Formalnoprawnym wyrazem tej ochrony jest wydanie decyzji przez Śląskiego Wojewódzkiego Konserwatora Zabytków stosownie do upoważnienia ustawowego wynikającego z art. 89 pkt. 2 i art. 91 ust. 4 pkt. 3 wymienionej ustawy.

Pouczenie

1. Od niniejszej decyzji służy stronom - na podstawie art. 127 § 1 Kpa odwołanie do Ministra Kultury i Dziedzictwa Narodowego w Warszawie, za pośrednictwem Śląskiego Wojewódzkiego Konserwatora Zabytków w Katowicach.
2. Przed upływem terminu do wniesienia odwołania decyzja nie ulega wykonaniu - art. 130 § 1 kpa.
3. Wniesienie odwołania wstrzymuje wykonanie decyzji - art. 130 § 2 kpa.

Załączniki:

1. Opis obiektu
2. Mapka sytuacyjna
3. Pouczenie o skutkach wpisu obiektu do rejestru zabytków

Otrzymują:

1. Kompania Węglowa S.A.
Oddział Kopalni Węgla Kamiennego „Bielszowice”
ulica Halembaska 160, 41-711 Ruda Śląska
2. Kompania Węglowa S.A.
ulica Powstańców 30, 40-039 Katowice

Do wiadomości:

1. Urząd Miasta w Rudzie Śląskiej – Biuro Miejskiego Konserwatora Zabytków
Plac Jana Pawła II 6, 41-709 Ruda Śląska
2. Urząd Miasta w Rudzie Śląskiej – Wydział Geodezji i Gospodarki Gruntami
Plac Jana Pawła II 6, 41-709 Ruda Śląska
3. Krajowy Ośrodek Badań i Dokumentacji Zabytków
ulica Szwoleżerów 9, 00-464 Warszawa
4. Sąd Rejonowy w Rudzie Śląskiej – Wydział Ksiąg Wieczystych
ulica 1 Maja 225, 41-710 Ruda Śląska
5. a/a KL, AS 15 X 2010

ZALĄCZNIK NR 1
DO DECYZJI NUMER K-RD-KL/4160/3091/151/07
Z DNIA 15 PAŹDZIERNIKA 2010 ROKU

NUMER REJESTRU ZABYTEKÓW A/316/10

O P I S O B I E K T U

Budynek sali zbornej, dawnej łaźni i szatni łańcuskowej w Rudzie Śląskiej Bielszowicach powstał w latach 1905–1906, a następnie został rozbudowany. W 1955 roku do części zachodniej budynku została dostawiona dobudówka (która w nie wymaga zachowania). Budynek jest zlokalizowany w strefie frontowej zakładu.

Budynek zbudowany jest w konstrukcji murowanej, z cegły ceramicznej na rzucie nieregularnym. Bryła obejmuje wydłużony dwukondygnacyjny korpus z dachem naczółkowym pokrytym dachówką ceramiczną – symetryczny w części wschodniej z najstarszą partią, gdzie segmenty dwóch dobudówek rozdzielone są strefą płytkiego ryzalitu, za którym ustawiona jest wysoka czworościenna wieża. W górnej części wieży widoczne są fragment zamknięcia oparty na oktagonie oraz spłaszczony hełm wykonany z blachy miedzianej.

W części wschodniej budynku znajduje się pomieszczenie sali zbornej, w którym uwagę zwraca ozdobna więźba dachowa, empora, glazurowana okładzina ścienna oraz dawna stolarka. W korytarzu biegnącym na wysokości wieży zachowały się sklepienia oraz okładzina ścienna i dawna stolarka

Elewacja północna (frontowa) wydłużona, składa się z symetrycznej części wschodniej obejmującej 11 osi oraz przedłużającej ją partii zachodniej, powstałej w kolejnym etapie rozbudowy budynku. Całość jest dwudziestoosiowa, dwukondygnacyjna, z wyodrębnioną gzymsem strefą parteru oraz ujednoliconym poziomem wyższej kondygnacji, w której występuje rytmiczny podział lizenami-pilastrami pomiędzy osiami. W ograniczeniu wschodniej części elewacji zlokalizowane są partie niskich trójosiowych dobudówek. Między nimi umieszczony jest płytki ryzalit z głównym wejściem, obejmujący pięć osi, z otworami okiennymi rozdzielonymi wejściem. Za ryzalitem widać wysoką wieżę o rzucie czworokąta. W dekoracji wieży występują pasy otynkowanych pól ułożone pionowo w trzech rzędach, z dominującym środkowym. W górnej części wieży znajduje się okrągła tarcza zegarowa oraz gzyms zamknięcia z fryzem kostkowym, który nad polem zegarowym przebiega po łuku. Powyżej umieszczone jest oktagonalne zwieńczenie, nad którym góruje spłaszczony hełm. W ściankach zwieńczenia wieży podziały wprowadzone są w układzie widocznych elementów konstrukcyjnych. W strefie głównego wejścia, wiodącego do wnętrza budynku, usytuowany jest portal z dwoma otworami drzwiowymi, nad którym znajduje się ozdobne zwieńczenie z daszkiem. W obrębie zwieńczenia umieszczone są tympanon oraz pas attyki pomiędzy słupkami, zawierający pionowe tynkowane pola. W dalszej części ryzalitu, ponad otworami okiennymi, widać schodkowo obniżające się pasy zamknięcia pomiędzy słupkami, z dekoracją zawierającą otynkowane pola. W poziomie parteru wschodniej części elewacji otwory okienne zamknięte są luką odcinkowym, pod którymi umieszczono ozdobne tynkowane pola w ciągach. W strefie wyższej kondygnacji występują ujednolicone otwory okienne o kształcie prostokątnym, wprowadzone również w partii zachodniej. W wydzielających je pasach lizen-pilastrów umieszczone są ozdobne pola. W ściankach dobudówek części wschodniej schodkowe zamknięcia obejmuje narożne i środkowe słupki oraz ciągi otynkowanych pól. W parterze partii zachodniej zlokalizowana jest, przysłaniająca historyczną część elewacji, dobudówka o charakterze wtórnym.

Elewacja południowa wydłużona, złożona jest z dwukondygnacyjnej części zasadniczej oraz partii parterowej dobudówki. Całość jest kilkunastoosiowa, podzielona na fragmenty, z przy-

legającymi segmentami budynków dobudowanych skrajnie do partii zachodniej oraz na wysokości wieży w części wschodniej. W podziałach części zasadniczej, widocznej w poziomie wyższej kondygnacji, występują lizeny-pilastry wydzielające pola w stałym rytmie osi, z prostokątnymi otworami okiennymi. Ponad otworami okiennymi widać odcinki fryzów. W strefach lizen-pilastrów również znajdują się dekoracyjne pola. W partii dobudówki umieszczone są otwory okienne o zróżnicowanych gabarytach, zamknięte łukiem odcinkowym. Pod nimi wprowadzono prostokątne dekoracyjne pola, w większości z pionowymi wnękami wykonanymi z tynku. W pasie zamknięcia dobudówki umieszczone są ozdobne pola w pasie opartym na nadprożach otworów okiennych.

Elewacja wschodnia złożona jest ze strefy zasadniczej, przedłużającej ją od północy niższej partii dobudówki oraz głęboko przesuniętej części wieży. W strefie zasadniczej elewacja jest szczytowa (ze ściętym wierzchołkiem), dwukondygnacyjna, trójosiowa. W podziałach wprowadzono pilastry-przypory. W górnej części umieszczony jest pas zamknięcia. W osi środkowej znajduje się duży otwór okienny o kształcie półokręgu, pozostający w ozdobnym polu, zawierającym wysmukłe pasy wykonane w tynku. W osiach skrajnych duże prostokątne otwory okienne usytuowane są wertykalnie na niższym poziomie. W partii dobudówki obejmującej siedem osi otwory okienne zamknięte łukiem odcinkowym, wprowadzone są nierytmicznie, w ciągach. W strefie nadokiennej dekoracyjne wprowadzono pola oparte na lukach nadproży oraz gzyms zamknięcia.

Elewacja zachodnia złożona jest ze strefy zasadniczej, przedłużającej ją od północy niższej partii dobudówki oraz głęboko przesuniętej części wieży. W strefie zasadniczej elewacja jest szczytowa (ze ściętym wierzchołkiem) jednokondygnacyjna, czteroosiowa. W przyziemiu umieszczony jest cokół. W podziałach wprowadzono pilastry-przypory. W górnej części umieszczony jest pas zamknięcia. W osiach duże prostokątne otwory okienne usytuowane są wertykalnie. W partii dobudówki, obejmującej jedną oś, umieszczony jest otwór okienny zamknięty łukiem odcinkowym. W dalszej części elewacji znajduje się fragment należący do dobudówki z lat pięćdziesiątych XX wieku.

ŚLĄSKI WOJEWÓDZKI
KONSERWATOR ZABYTKÓW
w Katowicach

mgr Barbara Klajmon

ZALĄCZNIK NR 2
DO DECYZJI NUMER K-RD-KL/4160/3091/151/07
Z DNIA 15 PAŹDZIERNIKA 2010 ROKU

NUMER REJESTRU ZABYTKÓW A/316/10

RUDA ŚLĄSKA BIELSZOWICE
gmina Ruda Śląska, powiat Ruda Śląska
BUDYNEK SALI ZBORNEJ, DAWNEJ ŁAŹNI I SZATNI ŁAŃCUSZKOWEJ
ULICA EDMUNDA KOKOTA 169A

 GRANICE WPISU DO REJESTRU ZABYTKÓW

ŚLĄSKI WOJEWÓDZKI
KONSERWATOR ZABYTKÓW
w Katowicach

mgr Barbara Klajmon

